קיז: כל הבשר פרק שמיני חולין

תרי מיעוטי כתיבי. תימה דנחד סגי וכן לעיל גבי העזים (דף קיג:[ט]): **חד** למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאה. תימה דלנותר וטומאה סגי בחד מיעוטא דילפינן מהדדי חולו חולו אף לקולא [ט]כדמוכח בסוף פרק בית שמאי בזבחים (דף מה:):

הדרן עלך כל הבשר

העור והרוטב. משום דתנן פרק בהמה המקשה (לעיל דף עז.) אשליא ואינה מטמאה טומאת אוכלין ולא טומאת נגלות תנא העור והרוטב ומאי דאפקיה משום דתנא פרק בהמה המקשה (לעיל דף עד.) מלא בה כן ט' מי טעון שחיטה וחייב באותו ואת בנו תנא אח"כ אותו ואת בנו ואילו דאילי ביה בשחיטה שאינה ראויה תנא בתריה כמו הדם [ט]ואילו דתנא בכמו הדם ומוהג במיה ובעוף תנא גיד הנשה דנוהג במיה ולא בעוף ואילו דאילי ביה ביקר שנתבטל בה גיד הנשה בגלינת איסור תנא כל הבשר ובתריה הדר לעניינא קמייתא:

האלל. מיכא דמפרש בגמרא (ח) [ט]אף מרטקא ופי' בקונטרס גיד הנאחר ואי תנא גידין ולא מרטקא הוה אמינא דמרטקא שהיא קשה לא מצטרף דלא הוי בכלל שאר גידים ואי תנא אגל ה"א שאר גידים מטמו אפילו טומאת נגיעת בגירוף: **הקרנים.** בגמרא [י] מפרש מקום שחוטו ויוצא דם: **והטלפים.** וא"ג ופרסים דלא שייכי אלא בעוף ומתניתין לא אייר בטילי דעוף מדלא קתני והחרטום כדקתני במשנה דמייתי בגמרא (שם) ואפשר דגרס ופרסים וחרטום דלא פירש הכא [פירש] במשנה אחריתי ועל ופרסים מפרש בגמרא מקום המובלע בבשר ועל טלפים לא מפרש מידי ואפשר דבטלפים אף מה שאין מובלע בבשר צריך לבשר טפי מבפרסים: **שומר** לטומאה קלה מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל וכו'. [יא] ולהוציא ולהכניס לא אצטריך דמטמי דמיד נפיק כדמסיק וכי אצטריך לגירוף: **חטה** בקליפתה. והא דאמר בסוף כתובות (דף קיא:) חטה שנקברה ערומה ה"ק אף כשנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושים:

ולא שומר לטומאה חמורה מנלן. וא"ת ל"ל קרא דמזרעים לא אתי שכן טומאתן מרובה כדפריך בסמוך וי"ל דס"ד לרבויי מריבויא דיטמא וא"ת אמאי בפרק כל שעה (פסחים דף לג:) ענבים שנטמאו דורכן פחות פחות מכגיצה דקסבר משקין מפקד פקדי ולא נטמאו המשקין עם האוכל ואמאי לא נטמאו הטומאה לקליפה משום שומר וי"ל דאין שם משקין עליהם עד שיצאו לחוץ:

שומר

מאנני טומאת נגלות לטומאת אחרים: **השמט בהמה טמאה** ודוקא לעובד כוכבים ישראל ששחט בהמה טמאה לצורך עובד כוכבים ועודה מפרכסת אף על גב דלא חזיא לעובד כוכבים דבמיתה תליא מילתא לבני נח ולא שריא להו שחיטה עד שתמות אפ"ה הואיל וישראל שחט שחיטה מעלייתא היא [ט]ואשכחן לגבי ישראל דשחיטה שריא לגביה בטהורה הלכך משויא ליה מתשבתו אוכלא בשחיטה אף בטומאה לעובד כוכבים אבל עובד כוכבים בשחיטה לא משויא ליה מתשבתו אוכלא דלא אשכחן שחיטה לגביה וכן ישראל בנחיצה נמי אוכלא מיד בשחיטה וטומאה לישראל והכי תניא [ט]נמרה אין בה טומאה של כלים ובטהורה לישראל [ט]ולא אינטריך למתני דכ"ש דהוא אוכלא מיד בשחיטה וטומאה לישראל לא משויא ליה אוכלא דבטהורה מתשבתו: **אכל לא עומאת נגלות עד שתמות.** דהא וכי יתות מן הבהמה כתיב (ויקרא יא): **עד שיהיו אם רצאה.** דהוה ליה [ט]גיסטרא ונבלה היא דתשובה מתה ואפילו היא מפרכסת: **ריבה.** הכתוב לטמא טומאת אוכלין ממה שריבה כו' דהא אינא כל הני דלגבי אוכלין אוכלא מיהו ונבלה לא מיקריא אע"ג דשייכי בה: **המכוסה.** הנאסף במקום אחד דהואיל ואתשביה [ט]ולא בטיל ותשיב [ט]הבשר נבלה ומייב עליו אם נגע ונכנס למקדש או אכל קדש: **גמ' תנינא.** בתמיהין דעור עלמו [ט] אין מצטרף לאוכלין כדכתיב [ט]שומרין האוכל מצטרפין לכביצה לטומאת אוכלין אכל לא לכזית דנבלה שהיא טומאה חמורה לטמאות אדם וכליס: **על כל זרע זרוע.** לגבי טומאת אוכלין כתיב ואע"ג דבהוא קרא טהור הוא כתיב ביה טעמא משום דלא הוכשר דסמיך ליה וכי יותן מים על זרע דהוכשר טמא הוא: **קליפה.** הוא שומר לאוכל והיא קליפה החיצונה החופה אותה בעודה שבולת אבל הנוטרת כשכותשין [ג]וכמכתשת אוכל גמור הוא מדתנן לקמן (דף קיט:) [יד]המלאין שבשלין לא הוו שומר מכלל [טו]דהוה שומר וכן עדשים וכן קליפה שהעדשה חבויה בתוכה שאין מקפידין עליה בשעת זריעה אלא בשעת אכילה ומשום הכי נקט אשר חלב: [ט]**מאי קאמר.** ריש קתני ולא בעור אלמא לא נגלה מיקרי ופחות מכזית לאו שיעורא הוא ויהדר מני דמטמא [טו]: **ועורה מטלימו לכזיים.** ואשמעינן דאין שומר מצטרף לטומאת נגלות: יכול

מיעוטי כתיבי הכא כתיב [ו]ושמו התם כתיב [2]הערופה [ז]ותלתא קראי ל"ל בדם חד למעוטי [א]מנותר וחד למעוטי [ב]ממעילה וחד למעוטי [ג]מטומאה אבל מפגול לא צריך קרא [ד]דתנן כל [ה]שיש לו מתירין בין לאדם ובין למזבח חייבין עליו משום פגול ודם גופיה מתיר הוא:

הדרן עלך כל הבשר

העור [ז]והרוטב והקיפה והאלל והעצמות והגידין והקרנים והטלפים מצטרפין [ח]לטמא טומאת אוכלין אבל [ט]לא טומאת נבלות [י]כיוצא בו השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת [יא]טמאה טומאת אוכלין אבל לא [יב]טומאת נבלות עד שתמות או עד שיתיו את ראשה ריבה לטמא טומאת אוכלין ממה שריבה לטמא טומאת נבלות [יג]ר' יהודה אומר האלל המכונס אם יש בו כזית במקום אחד [יד]חייב עליו: **גמ'** תנינא להא דת"ר שומרים לטומאה קלה ולא שומרים לטומאה חמורה שומרים לטומאה קלה מנלן דתנא [טו]דבי רבי ישמעאל [יא]על כל זרע זרוע [יב] כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן ולא שומרים לטומאה חמורה מנלן דתנו רבנן [יג]בנבלתה ולא בעור שאין עליו כזית בשר יכול

ובגמרא יליפינן שהשומרים מצטרפין לטומאה קלה טומאת אוכלין [ג]: **רובה.** גלייר"ש שאינה אוכל לקבל טומאה בפני עצמה אבל מצטרפת להשלים [ד]לפי שדרך לאוכלה כשהיא קרושה על הבשר: **קיפה.** תבלין והן עצמן לאו אוכלין חשיבי אבל לאצטרופי מצטרפין: **והאלל.** בגמרא [קכח:] מפרש: **והעצמות.** שיש בהן מוח והוא אוכל והעצם שומר לו לפיכך מצטרף עמו: **והקרנים.** [ה]מפרש בגמרא [ו] כל שחוטתו ויוצא מהם דם אבל עיקרן מלמטה שהן רכין ומיהו באפי נפשייהו לאו [ז]אוכלא מיהו: **והטלפים.** משום שומר: **אבל לא טומאת נבלות.** אם מובלה הן אין מטמאין ואין מצטרפין לכזית להשלים שיעור נבלה לטמא דתניא [ח]בנבלתה (ויקרא יא) ולא בעצמות ולא בגידים ולא בעור ואע"ג דשומר הוא אין שומר מצטרף לטומאה חמורה דגמרא וכן קיפה ורוטב לאו מובלה מיהו ואלל וגידים לאו בשר הן אבל אוכלין בעלמא הוו בהדי בשר: **כיוצא בו.** יש [ט]שהוא מטמא טומאת אוכלין להיות מקבל טומאה מן הבשר ומטמא אוכלין אחרים ואינו מטמא אוכלין אחרים ומטמא אוכלין אחרים [יא]ודוקא ישראל ודוקא שחיטה ודוקא טומאה לעובד כוכבים ישראל ששחט בהמה לצורך עובד כוכבים ועודה מפרכסת אף על גב דלא חזיא לעובד כוכבים דבמיתה תליא מילתא לבני נח ולא שריא להו שחיטה עד שתמות אפ"ה הואיל וישראל שחט שחיטה מעלייתא היא [יב]ואשכחן לגבי ישראל דשחיטה שריא לגביה בטהורה הלכך משויא ליה מתשבתו אוכלא בשחיטה אף בטומאה לעובד כוכבים אבל עובד כוכבים בשחיטה לא משויא ליה מתשבתו אוכלא דלא אשכחן שחיטה לגביה וכן ישראל בנחיצה נמי אוכלא מיד בשחיטה וטומאה לישראל לא משויא ליה אוכלא דבטהורה מתשבתו: **אכל לא עומאת נגלות עד שתמות.** דהא וכי יתות מן הבהמה כתיב (ויקרא יא): **עד שיהיו אם רצאה.** דהוה ליה [יג]גיסטרא ונבלה היא דתשובה מתה ואפילו היא מפרכסת: **ריבה.** הכתוב לטמא טומאת אוכלין ממה שריבה כו' דהא אינא כל הני דלגבי אוכלין אוכלא מיהו ונבלה לא מיקריא אע"ג דשייכי בה: **המכוסה.** הנאסף במקום אחד דהואיל ואתשביה [יד]ולא בטיל ותשיב [יד]הבשר נבלה ומייב עליו אם נגע ונכנס למקדש או אכל קדש: **גמ' תנינא.** בתמיהין דעור עלמו [יד] אין מצטרף לכזית דנבלה שהיא טומאה חמורה לטמאות אדם וכליס: **על כל זרע זרוע.** לגבי טומאת אוכלין כתיב ואע"ג דבהוא קרא טהור הוא כתיב ביה טעמא משום דלא הוכשר דסמיך ליה וכי יותן מים על זרע דהוכשר טמא הוא: **קליפה.** הוא שומר לאוכל והיא קליפה החיצונה החופה אותה בעודה שבולת אבל הנוטרת כשכותשין [יג]וכמכתשת אוכל גמור הוא מדתנן לקמן (דף קיט:) [יד]המלאין שבשלין לא הוו שומר מכלל [טו]דהוה שומר וכן עדשים וכן קליפה שהעדשה חבויה בתוכה שאין מקפידין עליה בשעת זריעה אלא בשעת אכילה ומשום הכי נקט אשר חלב: [ט]**מאי קאמר.** ריש קתני ולא בעור אלמא לא נגלה מיקרי ופחות מכזית לאו שיעורא הוא ויהדר מני דמטמא [טו]: **ועורה מטלימו לכזיים.** ואשמעינן דאין שומר מצטרף לטומאת נגלות: יכול

בבתיתין מה דת"ר במקום אחר שומרין לטומאה כו' כלומר שומר מצטרף לאוכלין לטמא טומאת אוכלין שהוא (חשוב) טומאה קלה: ואין מצטרף לטומאת נבלות שהיא טומאה חמורה שמטמא במשא. מנלן דשומר מצטרף לטומאה קלה דתנא דבי ר' ישמעאל כו' חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה זהו שומר: ולא שומר לטומאה חמורה מנלן. כלומר דאין מצטרף שומר: דת"ר בנבלתה ולא בעור. כלומר עור זהו שומר לבשר: מאי קאמר כלומר בעור שאין עליו כזית בשר אמרינן:

לחזמה ומתירין לאדם. שהדם מתיר את אימוריהן לחזמה וכשרה לאכילה (יומא שם). הדרן עלך כל הבשר

[ט]ורחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאה אוכלין. שם חזרה וענדה כאוכלים אחרים מטמאים אע"פ שמפרכסת, דתמיהין לה שחיטת ישראל לגבי מחשבה הואיל ושחיטה דטהורה חזיא לה בהכחה טהירה, אי נמי אפילו ערבה ממש דנבלה היא, אינה לגמרי כה טומאת אוכלין, כגון דאיכא פחות מכזית ממנה דלא חזי לטומאת אוכלין ומצטרף בהדי פחות מכזית ממנה דלא חזי לטומאת נבלות ומצטרף לכביצה (בכורות פ:). האלל המכונס. הנאסף יחד יפה (דקמן קכא.). חייב עליו. משום נבלה. כן שאוכלו כין שנגע בו ונכנס למקדש, ופליג אתתני דקתני אכל לא טומאת נבלות (שם). כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה. שאין מקפידין אם קליפתן טובתן, כי הם מצטרפין לטומאה, דשומר האוכל מצטרף עמו (מחות ע:).

עין משפט נר מצוה

קכג א מרי פי"ח מהלי פסולי המוקדשין הלכה יח:
קכד ב מרי פ"ב מהלי מעילה הלכה יח:
קכה ג מרי פי"ח מהלי פסולי המוקדשין הלכה יח:
קכו ד מרי שם הל"ז:
א ה מרי פ"ד מהלי טומאת אוכלין הל"ב:
ב ו מרי פ"ח מהלי שאר אבות הטומאה הל"ז:
ג ז מרי פ"ב מהלי טומאת אוכלין הל"ו ופ"ג הל"ד:
ד ח מרי פ"ב מהלכות שאר אבות הטומאה הל"ח:

שיטה מקובצת

[א] על כל זרע זרוע אשר זרע בדרך: [ב] טומאת אוכלין קרי טומאה קלה דאינה מטמאה אדם וכלים: [ג] אבל מצטרפת להשלים כביצה לפי שדרך לאכלה: [ד] והקרנים משום שומר שמרש בגמ' כל שחוחתן: [ה] ומיהו באפי נפשייהו לאו אוכלין נינהו אבל מצטרפין להשלים הס"ד: [ו] כיוצא בו יש עוד שהוא טמא: [ז] שחיטה מעלייתא היא דאשכחן: [ח] והכי איא בגמרא נחרה אין [ט] ובשהו לישראל לעובד כוכבי לא מצטריך: [י] דה"ל עשאה יסטרא: [יא] ואחשביה אכנסו לא בטיל ותשיב בשר נבלה וחייב עליו אם נגע בו ונכנס למקדש או אכל קדש: [יב] ששומרי אוכל מצטרפין עמו לכביצה: [יג] כשכותשין [יד] המלאי בשבלין: [טו] מכלל דקליפה החיצונה הויא שומר וכן עדשים: [טו] והרי מי דמטמא במאי אשמי ה: ועוד וכו' כן כתוב בקצת פירושי רש"י ז"ל: [יז] ולהכניס ולהוציא לחוד א איצטריך דמטמא דמיד:

רבינו גרשום

ב אין ועכשיו לא הוו תרומת ר ישן ובגדי כהונה שני ב שובים הבאין כאחד: תרי ב עוטי כתיבי. כלומר בהני ר יתי מועלין בהן אבל ר אחריני לא מועלין בהן: א לא תלתא קראי דכתיב ב ים למה לי כלומר תלתא ב נוסי דכתיב ביה למה ל חד למעוטי מנותר כ לומר האוכלי כדאמרינן ל ניל אבל מפגול לא צריך ק יא כלומר (דחייבין) [דאין ר יבין] עליו משום פגול ד גון כל שיש לו מתירין כ ' לאדם קומין דמתיר ק רי מנחה לכהנים אחר ר קרתו למזבח. [למזבח ד יינן] הדם שאין מקטיר א מורין עד שיזרוק הדם:

פליק פירקא

הדר עור והרוטב כדי כולן מפרש ל מן מצטרפין לטומאת א בלין לכביצה אבל לא ט מא' נבלות לכזית. כיוצא ב השוחט בהמה טמאה ל ובד כוכבים כו' כלומר א ים שעדיין מפרכסת מ מא טומאת אוכלין: תנינא להא דת"ר שומרין לטומאה קלה כלומר תנינא

תורה אור השלם

1. וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִّזְבֵּחַ: ויקרא ו ג
2. וְכֹל זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל הַחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הָעֶגְלָה הֶעָרוּפָה בַּנָּחַל: דברים כא ו
3. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא: ויקרא יא לז
4. וְכִי יִגּוֹת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כאלו וכו' בגמ' מרטקא כל"ל ותיבת אף נמחק:

לעזי רש"י

גלייר"א. ליחה.

מוסף רש"י

תרי מיעוטי כתיבי. דומר שאין למדין מהן (זבחים מו.). **כתיב ושמו.** מדהוה ליה למכתב ושם ושם ושמו, לזה אלא לאחר (שם). **הערופה.** זו אלא אחרת כו' (שם) דס"ל קמייתא יפיעת הוא, דומר לך הני הוא דמטעלין בהן לאחר שנעשית מצותה אבל אחריני לא (מעילה יא.). **ותלתא קראי.** לסס לכפר הוא (זבחים מו.). **חד למעוטי מנותר בו'.** שאם אכל דם נותר בשונג אינו חייב אלא אחת משום דס, וכן אם אכל דם קדשים בטומאת הגוף שהיא בכרת אינו חייב אלא אחת משום דס, וכן אם שגג בדם ובחלב באחת מאלו פטור מכרת (יומא פ:). לכם, כשאר אוכלין אלא בקדשים, לכפר לכפרה נמחיו בקדשים אלא ולא לדבר אחר בקדשים אלא בחולין, אלא יתחייבו עליו ממשום טומאה, וכאן למעוטי ממעילה כדאמרן (זבחים שם). **אבל מפגול לא צריך קרא.** למעוטי שאם אכל דם מפיגול ממילתא

(ג) (יומא פ.), (ד) (מעילה יא.), (ה) (יומא פ.), (ו) (מעילה יז) [עיכרות פ"ל מ"ד], (ז) [עיכרות שם] (לעיל 3, [ע"פ כתוס' ד"ה והתמן], (ח) [תוס' פ"מ ה"ו לקמן קכח.], (ט) [ע' תוס' לקמן קכח. ד"ה ר' יהודה וכו'], (י) [מנחות ע:] לקמן קיט:], (יא) [ל"ל מרי מיעוטי וכן אחת בכל מקום], (יב) [ל"ל שאם. רש"ל], (יג) [דף קכח.], (יד) [לעיל עז:], (טו) [לקמן קכח.], (טז) ל"ל כבכר, (יז) כפ"ח: ועמוס, (יח) [ע"פ מ"ש לעיל מ:], (יט) [ע"פ מ"ש שם על הגליון], (כ) [ועיין היטב תוס' קדושין נ: סוף ד"ה ואפס בפחות וכו' ולפי ליישב], (כא) [כלומר דתנא נמי בין שחיטה שאינה ראויה תוייט], (כב) עיין כרש"ל, (כג) [לקמן קכח.].

מסורת הש"ס

(ט) [יומא פ:], (כ) זבחים מג. [מו. יומא פ.], (כא) [מעילה יז] [עיכרות פ"ל מ"ד], (כב) [עיכרות שם] (לעיל 3, [ע"פ כתוס' ד"ה והתמן], (כג) [תוס' פ"מ ה"ו לקמן קכח.], (כד) [ע' תוס' לקמן קכח. ד"ה ר' יהודה וכו'], (כה) [מנחות ע:] לקמן קיט:], (כו) [ל"ל מרי מיעוטי וכן אחת בכל מקום], (כז) [ל"ל שאם. רש"ל], (כח) [דף קכח.], (כט) [לעיל עז:], (ל) [לקמן קכח.], (לא) כ"ל כבכר, (לב) כפ"ח: ועמוס, (לג) [ע"פ מ"ש לעיל מ:], (לד) [ועיין היטב תוס' קדושין נ: סוף ד"ה ואפס בפחות וכו' ולפי ליישב], (לה) [כלומר דתנא נמי בין שחיטה שאינה ראויה תוייט], (לו) עיין כרש"ל, (לז) [לקמן קכח.].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com